

BERT BARTEN

MUZIEK MAKEN MET BOMEN

Bert Barten is componist, regisseur, trainer en entrepreneur. Zijn meest recente kunstzinnige project is genaamd Talking Trees. Via sensoren vangt hij vibraties in bomen op en zet deze om in muziek. Deze klanken doen denken aan de minimal music van Philip Glass en Steve Reich, maar roepen ook associaties op met de psychedelische soundscapes van bands als Pink Floyd. Musicmaker wil weleens weten hoe je een boom laat zingen!

Hoe kwam je op het idee om muziek te maken met bomen?

'Ik was zo'n 25 jaar geleden in de Redwoods bij San Francisco. Een vriend van me had een draagbaar leugendetectortje bij zich, dat aan de hand van zweet kan meten of iemand de waarheid vertelt. Ik vroeg voor de grap: "Kan een boom liegen?" We sloten het apparaatje aan op een boom en het metertje sloeg uit. Bomen produceren dus trillingen en andere meetbare processen die wij niet horen, maar die er wel zijn. Door die toegankelijk te maken voor ons gehoor, ontstaat er een nieuw bewustzijn bij mensen.'

Hoe meet je die processen?

'Er is tegenwoordig heel geavanceerde apparatuur die zeer fijn af te stellen is. Daarvoor werk ik ook samen met meerdere universiteiten in binnen- en buitenland. We meten grofweg vier verschillende dingen: De vluchtige organische stoffen (VOS), zeg maar de "adem" van de bomen, oftewel de koolstof-

en zuurstofuitstoot. De sapstromen, waarbij we een gaatje in de bast boren en er een piëzomicrofoontje in steken. Als je die opnames beluistert, is het net of je een beekje hoort stromen. Daarnaast meten we ook de vochtigheid aan de buitenkant. En tot slot meten we de fotosynthese met een groenfilter, die ik tussen de bladeren leg.'

Hoe geef je de bomen vervolgens een stem?

'Op twee manieren. De eerste is de analoge methode. Tijdens live-performances staat een sensor in een boom in verbinding met een synthesizer die de trillingen direct omzet naar geluid. Dat levert soundscape-achtige dingen op. Onvoorspelbaar ook, want bomen doen rare dingen. Soms gaan ze opeens een kwint omlaag. Bij de tweede methode werk ik vanuit de op voorhand gemeten data. De cijfers uit de Excel-sheet, die uitgeprint honderden meters lang zou zijn, zijn omgezet in midi-data waar ik dan een synthesizer aan hang. Ik bepaal welke sounds ik precies gebruik, dat is

de artistieke visie. Maar ik probeer zo veel mogelijk een dienende rol aan te houden. De data nodigen namelijk zeer uit tot arrangeren, maar ik wil zo dicht mogelijk bij de vibraties van de bomen blijven.'

Wat zijn de toekomstplannen met dit project?

'Het album dat we onlangs uitbrachten, is live opgenomen. Ik wil nu graag een studio-album maken. Ook gaan we meer live-performances doen. We hebben er al zo'n twintig in de planning staan en er komen nu ook aanvragen binnen uit België en Amerika. Mooie locaties kunnen zich hiervoor aanmelden. Ook zou ik het fantastisch vinden als bijvoorbeeld het Metropole Orkest mijn composities zou uitvoeren. Ik heb zojuist de data binnen gekregen van een boom uit de Dolomieten. Die heeft zo'n strak ritme dat een vriend van me zei: "Je moet Martin Garrix vragen om daar een remix van te maken!"'